

การนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

Supervision for Educational Quality Development

เสาวลักษณ์ ตองรักชาติ^{1*}, พัทธราภา ตันติชูเวช² และ สุมิตร สุวรรณ³

Saowalak Tongrakchat^{1*}, Patcharapa Tantichuwet² and Sumit Suwan³

สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

Department of Educational Administration, Faculty of Education and Development Sciences,

Kasetsart University Kamphaeng Saen Campus

E-mail: saowalak.to@ku.th

Received: 2025-06-26; Revised: 2025-08-26; Accepted: 2025-09-23

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายแนวคิดและบทบาทของการนิเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา วิเคราะห์กระบวนการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนิเทศ และเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทของสถานศึกษา โดยผู้เขียนจะนำเสนอ 1) ความหมายและความสำคัญของการนิเทศการศึกษา 2) กระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) บทบาทของผู้บริหารและครูในการนิเทศ 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศ 5) แนวโน้มและทิศทางการนิเทศในอนาคต และ 6) เสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทของสถานศึกษา องค์ความรู้ที่ได้จากบทความนี้ 1) การนิเทศควรมีความยืดหยุ่นและเน้นการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ 2) ควรนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการนิเทศ 3) การพัฒนาศักยภาพของศึกษานิเทศก์และครู 4) การพัฒนานโยบายที่เอื้อต่อการนิเทศที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษา พร้อมทั้งนำความรู้ข้อเสนอแนะต่างๆ ไปพัฒนาการนิเทศให้ตอบโจทยความต้องการของครูและนักเรียน อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยรวม

คำสำคัญ : การนิเทศการศึกษา; กระบวนการนิเทศ; แนวทางการพัฒนาการนิเทศ

Abstract

This academic article aims to explain the concepts and roles of supervision in enhancing educational quality, analyze effective supervisory processes and the factors contributing to their success, and propose guidelines for developing supervisory practices applicable to educational settings. The author presents six key aspects: (1) the meaning and significance of educational supervision, (2) the supervisory process for improving educational

quality, (3) the roles of administrators and teachers in supervision, (4) factors influencing supervisory effectiveness, (5) emerging trends and future directions of supervision, and (6) proposed approaches for developing supervisory processes applicable within school contexts. The insights gained from this article highlight that: (1) supervision should be flexible and emphasize creative development, (2) technology should be integrated to enhance supervisory efficiency, (3) the capacity of supervisors and teachers should be strengthened, and (4) policies supporting high-quality supervision should be developed. These findings can serve as practical guidelines for schools, enabling the application of recommendations to supervisory practices that address the needs of both teachers and students, ultimately leading to an overall improvement in educational quality.

Keywords: Educational Supervision, Supervision Process, Supervisory Development Guidelines

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน การศึกษาที่มีคุณภาพช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ทำให้บุคคลสามารถปรับตัวและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ได้กำหนดให้ การศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วาระการพัฒนา 2030 (Agenda 2030) เป็นเป้าหมายระดับโลกจำนวน 17 เป้าหมายที่สมาชิกสหประชาชาติ 193 ประเทศร่วมกันกำหนด โดยให้คำมั่นว่าทุกประเทศต้องร่วมกันผลักดันประเด็นเหล่านี้ เพื่อให้ทุกคนบนโลก มีชีวิตที่ดีทั้งในมิติ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ภายในระยะเวลา 15 ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2559 – 2573 (ค.ศ. 2016 - 2030) (United Nations Development Programme, 2021) โดยเป้าหมายที่ 4: การศึกษาที่มีคุณภาพ (Quality Education) มุ่งเน้นให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของประเทศไทยที่ต้องการยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเตรียมความพร้อมของเยาวชนให้สามารถแข่งขันในเวทีโลกได้

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูปหลักสูตรการเรียนรู้ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจน การส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัลในการศึกษา เพื่อลดช่องว่างในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ยังมีความท้าทายหลายประการ เช่น ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาในพื้นที่ชนบท คุณภาพของโรงเรียนและบุคลากรที่ยังไม่เท่าเทียมกัน และการขาดแคลนทรัพยากรในการพัฒนาระบบการศึกษา การศึกษาตามแนวทางของ SDG 4 จึงเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาระบบการศึกษา

ของไทยให้มีความยั่งยืน โดยเน้นการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่ทุกกลุ่มประชากร ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมการเรียนรู้ที่ทันสมัย ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ และก้าวสู่การเป็นประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ

อย่างไรก็ตาม ระบบการศึกษาของไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสทางการศึกษา ความแตกต่างของคุณภาพโรงเรียนและบุคลากร รวมถึงข้อจำกัดด้านทรัพยากร สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกระดับจึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วน โดยเฉพาะการส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี

ในบริบทของการบริหารสถานศึกษา งานนิเทศการศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน เนื่องจากมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อเป้าหมายการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้งยังมีส่วนสำคัญในการกำกับ ติดตาม และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

ความหมายและความสำคัญของการนิเทศ

นิเทศ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Supervision ซึ่งมี นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายที่เกี่ยวกับการนิเทศ ดังเช่น Wongsanutarot, P. (1995) กล่าวว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษา เพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือ และความร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา การนิเทศเป็นทักษะกระบวนการ นิเทศจัดว่าเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ศาสตร์ก็เพราะกระบวนการนี้เป็นปรัชญาที่แสวงหาความจริง ความรู้ คุณค่าในสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาส่วนที่ถือว่าเป็นศิลป์ ก็เพราะต้องอาศัยเทคนิควิธีการ และมนุษยสัมพันธ์ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นติดต่อประสานงาน จูงใจเพื่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Korpkoornupakarn, S. (2008) ที่กล่าวว่า การนิเทศ หมายถึง ความพยายามของผู้นิเทศในการที่จะช่วยพัฒนาครูให้ปรับปรุงพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาการศึกษายภาพ เช่นเดียวกับ Chatwirakom, W. (2011) กล่าวว่า การนิเทศ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ แนะนำ หรือปรับปรุงทางการศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถดำเนินงานของตนไปได้ด้วยดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Vorathadasawat, W. (2023) ได้สรุปว่าการนิเทศ เป็นกระบวนการที่ต้อง อาศัยความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนครู ให้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายสูงสุดในการจัดการศึกษา คือการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้สมบูรณ์ทุกด้าน

จากความหมายของการนิเทศที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะครูและผู้บริหารโรงเรียน

เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินงานทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้นิเทศต้องทำงานร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และพัฒนาศักยภาพของครู กระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การนิเทศมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ กระบวนการนิเทศที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ครูสามารถพัฒนาทักษะการสอนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่างๆ จากการศึกษากิจกรรมการนิเทศ ได้มีนักวิชาการที่ให้ความสนใจหลากหลาย ดังนี้

Goldhammer (1969) ได้เสนอขั้นตอนของการนิเทศแบบคลินิก 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การประชุมก่อนสังเกตชั้นเรียน (Pre-Observation Conference) พูดคุยระหว่างผู้นิเทศและครูเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของการสังเกต
2. การสังเกตชั้นเรียน (Observation) ผู้นิเทศเข้าสังเกตการสอนของครูตามแนวทางที่ตกลงไว้ โดยใช้เทคนิคหรือเครื่องมือเก็บข้อมูลที่เหมาะสม
3. การวิเคราะห์และจัดเตรียมข้อมูล (Analysis and Interpretation) ผู้นิเทศวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และจัดเตรียมข้อมูลสำหรับการสะท้อนคิดร่วมกัน
4. การประชุมหลังสังเกตชั้นเรียน (Post-Observation Conference) ผู้นิเทศและครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล หาข้อดีและข้อที่ต้องพัฒนา พร้อมเสนอแนวทางปรับปรุง
5. การประเมินผลและติดตามผล (Follow-up and Evaluation) ติดตามผลการพัฒนา ปรับปรุงการสอน และวางแผนการนิเทศในอนาคต

Harris (1985) ได้นำเสนอขั้นตอนของกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นวางแผน (Planning): การกำหนดวัตถุประสงค์ การคาดการณ์ล่วงหน้า การวางแผนงาน และการกำหนดวิธีปฏิบัติงาน
2. ขั้นการจัดโครงการ (Organizing): การกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน การจัดสรรทรัพยากร และการกำหนดโครงสร้างการบริหาร
3. ขั้นการนำสู่การปฏิบัติ (Leading): การตัดสินใจ การเร้าใจ การสื่อสาร และการนำเสนอวัฒนธรรม
4. ขั้นการควบคุม (Controlling): การกำกับดูแล การให้รางวัลและบทลงโทษ การกระตุ้นให้ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด
5. ขั้นประเมินผล (Appraising): การตัดสินผลการปฏิบัติงาน การวิจัย และการวัดผลที่เป็นระบบ

Ben, M. Has (1995) กล่าวว่า กระบวนการในการนิเทศการศึกษาที่เรียกว่าตัวอักษร ย่อว่า POLCA มีดังนี้

1. Planning Processes (P) หมายถึง การวางแผนในการปฏิบัติงานโดยคิดว่าจะทำอย่างไร กำหนดจุดมุ่งหมายของงาน พัฒนาวิธิดำเนินการ กำหนดงานที่จะดำเนินการ คาดคะเนถึงผลที่จะได้รับจากโครงการ และวางแผนการเป็นกระบวนการในการวางแผนโดยคิดว่าจะทำอะไรบ้าง กำหนดแผนงานว่าจะทำที่ไหน

เมื่อไร กำหนดจุดประสงค์ในการทำงานคาดคะเนผลในการทำงาน พัฒนาระบวนการทำงานวางแผนงานในการทำงาน

2. Organizing Processes (O) หมายถึง การจัดโครงสร้างของการดำเนินงานโดยสร้างหลักเกณฑ์ในการทำงาน จัดหาทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินงาน สร้างความสัมพันธ์ของงานแบ่งงาน โดยกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงานมีการประสานงาน มอบหมายอำนาจให้ตามหน้าที่ วางโครงการของหน่วยงานและพัฒนา นโยบายต่างๆ เป็นกระบวนการจัดสายงานหรือจัดบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการทำงาน ประสานงานกับบุคลากรต่างๆ สำหรับการดำเนินงานมอบหมายให้บุคลากรฝ่ายต่างๆ จัดการประสานสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำงานจัดทำโครงการในการปฏิบัติงานจัดทำภาระหน้าที่ของบุคลากร และพัฒนานโยบายในการทำงาน

3. Leading Processes (L) หมายถึง บทบาทในฐานะผู้นำโดยดำเนินการวินิจฉัย สั่งการ การคัดเลือกตัวบุคลากร กระตุ้นให้บุคลากรทำงานลงมือปฏิบัติงาน การสาธิตในการปฏิบัติงาน การให้คำปรึกษาช่วยเหลือ การติดต่อสื่อสาร การให้กำลังใจ การให้คำแนะนำให้มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

4. Controlling Processes (C) หมายถึง การควบคุมการปฏิบัติงานดำเนินงาน โดยการพิจารณา มอบหมายงานให้เหมาะสมในด้านต่างๆ พิจารณาลงโทษมีการแก้ไขทันทีเมื่องานผิดพลาด การให้บุคลากรออกจากงาน การตักเตือนและการกำหนดระเบียบในการปฏิบัติงาน

5. Assessing Processes (A) หมายถึง การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานโดยการประเมินผล การปฏิบัติงานวัดผลการปฏิบัติงานวิจัยผลการปฏิบัติงานประกอบด้วยตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

Acheson, & Gall (2003) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศการสอนมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. จัดประชุมเพื่อวางแผน (Planning Conference) เพื่อให้เกิดการวางแผนร่วมกันเกิดการนำเสนอ ในประเด็นที่ครูต้องการพัฒนาและมุ่งหวังในการดำเนินการปรับปรุงการสอน บทบาทของผู้นิเทศโดยผู้นิเทศ กับครูผู้รับการนิเทศคือ สร้างความเข้าใจในเรื่องที่ครูสนใจ ให้ครูได้เห็นถึงข้อดี ข้อเสียของตนเองในการจัดการเรียนการสอน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอน

2. การสังเกตการสอน (Observation) เป็นกระบวนการในการสังเกตการจัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียนและเป็นกระบวนการวิธีในการให้ข้อมูลย้อนกลับ

3. การประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Conference) ขั้นตอนนี้ผู้นิเทศและครู ประชุมร่วมกัน เพื่อวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอนและร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข

Uttharanan, S. (2010) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นแนวทางที่ช่วยให้การนิเทศ มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกำหนดขั้นตอนหลัก 5 ประการ ดังนี้

1) การวางแผนการนิเทศ (Planning - P) เป็นการกำหนดเป้าหมายการนิเทศโดยอาศัยการวิเคราะห์ ปัญหาและความต้องการของบุคลากรภายในโรงเรียน ร่วมกันวางแผนและกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

2) การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Information - I) อาจจัดการอบรมหรือสัมมนาเพื่อให้ความรู้แก่ครู โดยอาจเชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาถ่ายทอดความรู้ หรือใช้บุคลากรภายในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการให้คำแนะนำ

3) การปฏิบัติการนิเทศ (Doing - D) เป็นกระบวนการติดตามและให้คำแนะนำระหว่างการปฏิบัติงานจริง ผู้นิเทศทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ สนับสนุนครูให้ปรับปรุงการสอนตามแผนที่วางไว้

4) การสร้างเสริมกำลังใจในการนิเทศ (Reinforcing - R) ผู้นิเทศควรให้กำลังใจแก่ครูโดยใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ ส่งเสริมบรรยากาศที่เป็นมิตร และแสดงความสนใจในความก้าวหน้าของครูเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง

5) การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation - E) เป็นขั้นตอนที่มุ่งเน้นการประเมินผลลัพธ์ของการนิเทศในทุกด้าน ทั้งในแง่ของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับครูและผลกระทบต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการนิเทศในอนาคต

Jiradechakul, K. (2007) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน เริ่มจากการสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ตามด้วยการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนา และนำข้อมูลที่ได้มากำหนดจุดเน้นของการพัฒนา จากนั้นจึงหาแนวทางที่เหมาะสม วางแผนนิเทศโดยกำหนดเป้าหมาย กิจกรรม และดำเนินการนิเทศตามแผน สุดท้ายคือการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงพัฒนาในอนาคต

Bangkok Supervisory Unit. (2013) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีแนวทางที่เป็นระบบ โดยเริ่มจากการศึกษาบริบทของโรงเรียนเพื่อกำหนดเป้าหมาย และกรอบพัฒนา ตามด้วยการจัดทำแผนนิเทศที่สอดคล้องกับเป้าหมาย การเตรียมการด้านรูปแบบ วิธีการ และเครื่องมือสำหรับการนิเทศ เมื่อนำแผนนิเทศไปใช้จริง ควรเลือกใช้เทคนิคที่หลากหลายให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน การวัดผลและสรุปผลจะช่วยให้เห็นความสำเร็จหรือต้องปรับปรุงอะไรบ้าง สุดท้ายคือการสานต่อให้ยั่งยืน โดยใช้ผลการประเมินมาเป็นแนวทางพัฒนาการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

Vorathadasawat, W. (2023) ได้สรุปว่า กระบวนการนิเทศ เป็นลำดับขั้นตอนในการนิเทศร่วมกันอย่างเป็นระบบ ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เป็นขั้นตอนในการนิเทศการศึกษาเพื่อให้การนิเทศการศึกษามีประสิทธิภาพ บรรลุ ถึงเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ประกอบไปด้วย การวางแผนการนิเทศ การกำหนดแนวทางการดำเนินการนิเทศที่เป็นลำดับขั้นตอน การดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ เป็นการตรวจสอบความสำเร็จของการนิเทศ ด้วยวิธีการต่างๆ แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุง ให้มีความเหมาะสม และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นผู้เขียนสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยแนวคิดของนักวิชาการแต่ละท่านมีความแตกต่างกัน แต่สามารถสังเคราะห์ออกเป็นองค์ประกอบหลักที่สอดคล้องกันได้ โดยเริ่มจาก การวางแผน (Planning) ซึ่งเป็นขั้นตอนกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ และแนวทางปฏิบัติเพื่อให้การนิเทศมีทิศทางที่ชัดเจน ตามด้วย การจัดองค์กรและทรัพยากร

(Organizing) เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินการนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการกำหนดบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง ในขั้นตอนมา การนำสู่การปฏิบัติ (Leading/Doing) มีความสำคัญในการขับเคลื่อนแผนให้เกิดผลจริง โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม เช่น การสังเกต การให้คำปรึกษา การอบรม หรือการนิเทศแบบคลินิก ซึ่งเน้นการพัฒนาเป็นรายบุคคล ด้านการควบคุมและติดตามผล (Controlling) เป็นกระบวนการตรวจสอบความก้าวหน้า แก้ไขปัญหา และให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์ และสุดท้าย การประเมินผล (Assessing/Evaluation) ซึ่งมุ่งเน้นการวิเคราะห์ผลลัพธ์ของการนิเทศ ทั้งในแง่ของประสิทธิภาพของกระบวนการและการเปลี่ยนแปลงของครูผู้สอน รวมถึงการสานต่อเพื่อพัฒนาการนิเทศให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ มีจุดร่วมกันในการมองว่าการนิเทศเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ต้องอาศัยการวางแผนที่ดี การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การดำเนินการที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบท การควบคุมและให้ข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ และการประเมินเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนและพัฒนาศักยภาพของครูให้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

บทบาทของผู้บริหารและครูในการนิเทศ

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมศักยภาพของครูและผู้เรียนให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ระบบการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บทบาทของผู้บริหาร ครูผู้สอน และแนวทางการนิเทศที่เหมาะสมจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการเรียนรู้ในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการในการขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนการสอน ในขณะที่ครูต้องเปิดรับและพัฒนาตนเองผ่านกระบวนการนิเทศที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ การนิเทศที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงช่วยเสริมสร้างศักยภาพของครู แต่ยังส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและผลักดันกระบวนการนิเทศให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีหน้าที่หลักในการกำหนดทิศทาง วางแผน และบริหารจัดการการนิเทศให้สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน รวมถึงการส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสดำเนินการและพัฒนาตนเองและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ Wiles & Lovell (1983) ระบุว่าผู้บริหารควรมีความเข้าใจในปัจจัยแวดล้อมทางสังคมและบริบทของโรงเรียนที่ส่งผลต่อการนิเทศ เพื่อสามารถออกแบบแนวทางพัฒนาครูได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ Bangkok Supervisory Unit (2013) ได้เน้นย้ำว่าผู้บริหารควรเป็นทั้งนักพัฒนาหลักสูตร ผู้นำการเปลี่ยนแปลง และนักบริหารที่สามารถจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอต่อการนิเทศได้ Sirisuksilp, S. (2021) ได้เสนอว่าผู้บริหารควรมีคุณสมบัติในการบริหารงาน วางแผน และกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน รวมถึงสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของครูผ่านการส่งเสริมความร่วมมือและการนิเทศแบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่สามารถกระตุ้นและให้กำลังใจครูในการพัฒนาตนเองผ่านกระบวนการนิเทศ ดังนั้น บทบาทของผู้บริหารจึงไม่ได้จำกัดเพียงการบริหารจัดการเท่านั้น แต่ยังคงต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ

ที่สามารถสนับสนุนและสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทางวิชาชีพของครู เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ส่วนบทบาทของครูผู้รับการนิเทศ ซึ่งครูเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีบทบาทเป็นผู้รับการนิเทศที่ต้องเปิดรับแนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของตนให้สอดคล้องกับมาตรฐานทางการศึกษาและความต้องการของผู้เรียน กระบวนการนิเทศที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาทักษะการสอนได้อย่างเป็นระบบ และนำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน Wiles & Lovell (1983) ได้กล่าวว่าครูผู้รับการนิเทศควรมีทัศนคติที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้และพัฒนา รวมถึงมีความเข้าใจในบทบาทของตนเองในการนำข้อเสนอแนะจากผู้นิเทศไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ ขณะที่ Goldhammer (1969) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศแบบคลินิก ซึ่งเน้นให้ครูมีส่วนร่วมในการสังเกต วิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการสอนของตนเอง นอกจากนี้ Bangkok Supervisory Unit (2013) ได้กำหนดให้ครูเป็นผู้ที่ต้องมีความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเองผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน และการประเมินผลการสอนของตนเองอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ Sirisuksilp, S. (2021) ได้เสนอว่าครูควรมีความสามารถในการประเมินและปรับปรุงการสอนของตนเองอยู่เสมอ พร้อมทั้งแสวงหาแนวทางใหม่ๆ ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น บทบาทของครูผู้รับการนิเทศจึงครอบคลุมทั้งการเปิดรับการพัฒนา การมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศ และการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลให้การนิเทศเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทั้งครูและผู้เรียน

ดังนั้นการนิเทศเป็นกระบวนการที่มีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้เรียน ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการที่ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ ครูต้องเปิดรับและใช้การนิเทศเป็นเครื่องมือพัฒนาตนเอง ส่วนการนิเทศที่มีประสิทธิภาพต้องมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการศึกษาโดยรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศ

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นการสนับสนุนครูและผู้เรียนให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของการนิเทศไม่ได้ขึ้นอยู่กับกระบวนการเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมหลายประการ ทั้งด้านบุคลากร นโยบายทางการศึกษา และเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา ซึ่งทั้งหมดนี้มีผลต่อความสำเร็จของการนิเทศและการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศ ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านบุคลากร (ผู้นิเทศ ครู และผู้เรียน) บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการนี้ เริ่มจากผู้นิเทศ ซึ่งต้องเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีความรู้ความสามารถ

ในการสอน มีทักษะในการให้คำแนะนำ ติดตามผล และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาต่อยอดการจัดการเรียนรู้ของครู นอกจากนี้ ผู้นิเทศควรมีทักษะการสื่อสารที่ดี สามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงานร่วมกัน สำหรับครูในฐานะผู้รับการนิเทศ ควรมีทัศนคติเชิงบวก เปิดใจรับฟังคำแนะนำ และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ความสามารถของครูในการนำข้อมูลจากการนิเทศไปปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษา ส่วนผู้เรียนซึ่งเป็นผู้รับผลโดยตรงจากการพัฒนาการเรียนการสอน ควรมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ และได้รับประโยชน์จากการนิเทศที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมากขึ้น (Inthongkaew, P., 2020)

2. ปัจจัยด้านนโยบายทางการศึกษา นโยบายทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและแนวทางของการนิเทศ โดยนโยบายที่ส่งเสริมการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม ล้วนมีผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศ (Chitranan, T., 2019) นอกจากนี้ การมีแนวทางการนิเทศที่ชัดเจน การกำหนดมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่เหมาะสม จะช่วยให้การนิเทศดำเนินไปในทิศทางที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษา อย่างไรก็ตาม นโยบายที่เข้มงวดเกินไปหรือขาดความยืดหยุ่น อาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้กำหนดนโยบายควรมีความเข้าใจในบริบทของสถานศึกษาและเปิดโอกาสให้เกิดการปรับเปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงเรียน นโยบายที่ดีควรสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพครู ส่งเสริมการนิเทศที่เป็นระบบ และเปิดโอกาสให้ครูสามารถพัฒนาตนเองอย่างอิสระ

3. ปัจจัยด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา ในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษามีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของการนิเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ติดตามผล และพัฒนาทักษะของครูและผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Inthongkaew, P., 2020) เช่น ระบบการนิเทศออนไลน์ (e-Supervision) ที่ช่วยให้การนิเทศสามารถดำเนินการได้อย่างสะดวกและต่อเนื่อง นอกจากนี้ การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และปัญญาประดิษฐ์ (AI) ยังช่วยให้สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนและให้คำแนะนำที่เหมาะสมแก่ครูได้ นวัตกรรมการศึกษา เช่น การสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) และการใช้เกมในการเรียนรู้ (Gamification) ล้วนเป็นแนวทางที่สามารถนำมาปรับใช้ในการนิเทศเพื่อช่วยให้ครูมีแนวทางการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการนิเทศต้องมีการอบรมและสนับสนุนอย่างเหมาะสม เพื่อให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาผู้เรียน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศสามารถแบ่งออกเป็นสามด้านหลัก ได้แก่ บุคลากร นโยบายทางการศึกษา และเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา ซึ่งทั้งหมดนี้มีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพของกระบวนการนิเทศ การมีบุคลากรที่มีความพร้อมและเปิดรับการพัฒนา การกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อการ

พัฒนาครู และการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม จะช่วยให้การนิเทศสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง

แนวโน้มและทิศทางการนิเทศในอนาคต

การนิเทศการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและบริบททางสังคมส่งผลให้แนวทางการนิเทศต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับ ยุคสมัย ในอนาคต การนิเทศจะต้องอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ Big Data ควบคู่กับ แนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย เพื่อให้การนิเทศเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและสามารถตอบสนอง ความต้องการของผู้เรียนและครูได้อย่างแท้จริง

การนิเทศในยุคดิจิทัล ยุคดิจิทัลได้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในการนิเทศการศึกษา โดยอาศัย เทคโนโลยีที่ช่วยให้การสื่อสารและการจัดการข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การนิเทศออนไลน์ ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น ระบบประชุมทางไกล (Video Conference) และระบบคลาวด์ (Cloud-Based Supervision) ทำให้สามารถให้คำปรึกษาและติดตามการสอนแบบเรียลไทม์ อีกทั้งยังช่วยลดข้อจำกัด ด้านระยะทางและเวลา ส่งเสริมให้ครูสามารถเข้าถึงการนิเทศได้สะดวกและต่อเนื่องมากขึ้น

การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ Big Data ในการนิเทศ AI และ Big Data มีบทบาทสำคัญ ในการพัฒนาระบบนิเทศให้มีความแม่นยำและเป็นรายบุคคลมากขึ้น โดย AI สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน พฤติกรรมการเรียนรู้ และแนวทางการสอนของครู เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนา ที่เหมาะสม ในขณะที่ Big Data ช่วยที่สามารถประมวลผลข้อมูลจำนวนมากเพื่อตรวจสอบแนวโน้ม และประสิทธิผลของการนิเทศ ส่งผลให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบโจทย์ความต้องการ ของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

การพัฒนารูปแบบนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย บริบทของประเทศไทย มีความหลากหลายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การพัฒนารูปแบบนิเทศจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ การนิเทศแบบผสมผสาน (Blended Supervision) ที่รวมการนิเทศ แบบดั้งเดิมและการนิเทศผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล อาจเป็นแนวทางที่ตอบโจทย์การศึกษาไทย นอกจากนี้ การพัฒนาศักยภาพของศึกษานิเทศก์ให้สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพก็เป็นปัจจัยสำคัญ ในการขับเคลื่อนการนิเทศในอนาคต และที่สำคัญต้องมุ่งเน้นการนิเทศเพื่อการพัฒนาบุคลากรหลัก (Tantichuwet, T., 2021)

แนวโน้มและทิศทางการนิเทศในอนาคตจะพัฒนาไปในทิศทางที่อาศัยเทคโนโลยีและข้อมูลเป็นหลัก การนิเทศในยุคดิจิทัลช่วยเพิ่มความสะดวกและประสิทธิภาพในการสื่อสารและให้คำแนะนำ ขณะที่ AI และ Big Data ช่วยเสริมสร้างการนิเทศที่แม่นยำและตรงจุดมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนารูปแบบนิเทศ

ต้องคำนึงถึงบริบทของประเทศไทยเพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ได้จริง การนิเทศที่มีประสิทธิภาพจะช่วยเสริมสร้างคุณภาพการจัดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในอนาคต

บทสรุป

จากบทความนี้สรุปได้ว่า บทบาทสำคัญของการนิเทศการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียน โดยเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องอาศัยการวางแผนที่เป็นระบบ การสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา และการบูรณาการเทคโนโลยีในการนิเทศเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของครูและผู้เรียนได้อย่างแท้จริง การนิเทศมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอน ช่วยให้พวกเขาสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการให้คำปรึกษา การสังเกตชั้นเรียน และการสะท้อนผลการสอนเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การนิเทศในประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายในหลายด้าน เช่น ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ และแนวทางการนิเทศที่ยังคงเน้นการกำกับติดตามมากกว่าการพัฒนา

การนิเทศการศึกษามีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนและพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การนิเทศเกิดประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยแนวทางที่สำคัญประกอบด้วย

1. การนิเทศควรมีความยืดหยุ่นและเน้นการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ ควรลดการเน้นตรวจสอบหรือกำกับติดตามเพียงอย่างเดียว และมุ่งเน้นการสนับสนุน การให้คำปรึกษา และการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางการนิเทศที่ควรนำมาใช้ ได้แก่ การนิเทศแบบโค้ชชิ่ง (Coaching) ซึ่งช่วยให้ครูสามารถพัฒนาตนเองผ่านการแนะนำเชิงบวก และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Supervision) ซึ่งเปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และพัฒนาาร่วมกัน

2. ควรนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการนิเทศ ระบบนิเทศออนไลน์ เช่น e-Supervision จะช่วยให้การนิเทศสามารถดำเนินการได้สะดวกและต่อเนื่องมากขึ้น นอกจากนี้ การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ Big Data ยังสามารถช่วยวิเคราะห์แนวทางการเรียนรู้ของผู้เรียน และสนับสนุนครูในการปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

3. การพัฒนาศักยภาพของศึกษานิเทศก์และครูเป็นสิ่งจำเป็น ผู้นิเทศควรได้รับการอบรมให้มีทักษะที่จำเป็น เช่น การเป็นโค้ช การเป็นผู้นำทางวิชาการ และการใช้เทคโนโลยีในการนิเทศ นอกจากนี้ ควรจัดให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาตนเองผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน

4. การพัฒนานโยบายที่เอื้อต่อการนิเทศที่มีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญ ภาครัฐควรสนับสนุนให้สถานศึกษามีอิสระในการออกแบบแนวทางการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ควรมีการจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรที่เพียงพอเพื่อสนับสนุนการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการพัฒนาการนิเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษาควรมุ่งเน้นที่การส่งเสริมศักยภาพของครูผ่านแนวทางที่ยืดหยุ่นและสร้างสรรค์ ใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนกระบวนการนิเทศ จัดให้มีการพัฒนาศึกษานิเทศก์และครูอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงนโยบายให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน เมื่อดำเนินการตามแนวทางเหล่านี้ การนิเทศจะสามารถส่งผลเชิงบวกต่อการจัดการเรียนรู้ และช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยรวมได้อย่างแท้จริง

References

- Acheson, K. A., & Gall, M. D. (2003). *Techniques in the clinical supervision of teachers: Preservice and inservice application* (3rd ed.). Longman.
- Bangkok Supervisory Unit. (2013). *Internal supervision in Bangkok Metropolitan Administration schools*. National Office of Buddhism Printing House.
- Ben, M. H. (1995). *Supervisory behavior in education* (3rd ed.). Prentice Hall.
- Chatwirakom, W. (2011). *Teaching supervision and problem-solving in science instruction*. Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University.
- Chitranan, T. (2019). The development of a program to enhance co-leadership of school administrators under Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Educational Administration and Leadership*, 9(1), 45–58.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2010). *SuperVision and instructional leadership: A developmental approach* (8th ed.). Pearson.
- Goldhammer, R. (1969). *Clinical supervision: Special methods for the supervision of teachers*. Holt, Rinehart and Winston.
- Harris, B. M. (1985). *Supervisory behavior in education* (3rd ed.). Prentice Hall.
- Inthongkaew, P. (2020). *Factors and strategies for driving internal supervision in small secondary schools under the Office of the Basic Education Commission* (Master's thesis). Chulalongkorn University.
- Jiradechakul, K. (2007). *A handbook for internal supervision in schools*. Tharn Aksorn.
- Korpkoornupakarn, S. (2008). *Evaluation of the supervisory project for educational quality development, Nonthaburi Educational Service Area Office 2*. Office of the Basic Education Commission.

- Royal Thai Government Gazette. (2007, May 2). *Ministerial regulation prescribing criteria and methods for decentralization of educational administration and management, B.E. 2550 (2007)*. Royal Thai Government Gazette, 124(41A), 23–27.
- Sirisuksilp, S. (2021). *Leadership in educational supervision* (2nd ed.). Khon Kaen University Press.
- Tantichuwet, T. (2021). *A supervisory model with a collaborative network to enhance school effectiveness under the Secondary Educational Service Area Office* (Doctoral dissertation). Naresuan University.
- United Nations Development Programme. (2021). *UNDP Thailand annual report 2021*.
<https://bic.moe.go.th/index.php/book-menu/2024-03-25-04-49-03/2021-08-29-21-29-46/94-2013-10-14-23-08-53-3/2736-thai-version>
- Uttharanan, S. (2010). *Educational supervision: Principles, theories, and practices* (4th ed.). Mitt Siam.
- Vorathadasawat, W. (2023). *A blended supervisory model to promote active learning management among secondary school teachers* (Doctoral dissertation). Naresuan University.
- Wonganutarot, P. (1995). *Instructional supervision*. Bangkok Media Center.
- Wiles, K., & Lovell, J. T. (1983). *Supervision for better schools* (5th ed.). Prentice Hall.